

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:		Pretiuu insertiuniloru:		Corespondintiele se se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutu pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ 1/2 anu . . .	2 „ 50 „			
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ — „			
„ „ „ „ 1/2 „ 3 „	50 „			

Despre cultulu divinuu in generalu.

(Continuare).

Scopulu servitiului divinuu fiindu impartesirea nostra de fructele rescumpararei, urméza cá, cuprinsulu seu este totu ce a facutu Christosu pentru mantuirea nostra, si ce trebue se facemu noi pentru a ni insusi meritele lui Christosu.

Candu s'a prezentatu in lume Mantuitoriulu Christosu, in ómeni demniá cea mai mare ignorantia in lucrurile religiunei. Paganii perdusera cunoscinti'a de Ddiu si rataceau in idolatrismulu celu mai condannabilu. In multe lucrari nu sciau distinge binele de reu, ci si-permiteau totu felulu de pasiuni, crediendu cá si prin desfrenari si reutati onóreza pre dieii loru. In iudaismu inca se strecurara mai multe erori religióse. Ce necesitate imperativa erá dara, ca se vina lumin'a pentru luminarea celoru ce siedeau intru intunerecu si in umbr'a mortii. Acésta lumina e Iisusu Christosu. Elu a vestitu evangeli'a dandu cea mai buna invetiatura ómeniloru.

Biseric'a inca si astadi lucra si va lucrá, pana la sfersitului lumei, cea ce a lucratu Christotu. Avendu in vedere cuvintele mantuitoriului: „Mergendu invetiati tóte neamurile,“ ea vestesce, neintreruptu la tóte popórele, doctrin'a cea mantuítóre, ca se li inspire viétia bine placuta lui Ddiu si prin acést'a se-ii faca capabili de ajungerea scopului supremu. Daca s'ar curmá vestirea cuventului divinuu, atunci adeverat'a cunoscintia si onorare de Ddiu ar incetá cu deserversire de pe faci'a pamentului, urmandu in loculu loru éراسi ignorantia si desfreulu paganismului. Asiadara vestirea invetiaturiloru crestine, forméza partea esentiala in cultulu divinuu, fiindu cá fora aceste nime nu póte ajunge la cunoscinti'a si onorarea lui Ddiu. Isus Christosu au mantuitu ómenii nu numai de nesciintia si retacire, ci si de pecatu si de osend'a cea vecinica. Acésta opera mare a seversit'o elu mai vertosu prin mórtea sa pe cruce. Pentru acea dice Apostolulu: Nu cu cele trecatóre, precum argintu si auru, v'ati rescum-

peratu , ci eu scumpulu sange alu lui Christosu, ca alu unui mielu nevinovatu si nepatatu.¹⁾

Iisusu Christosu, ca se perpetue sacrificiulu seu si efectele séu fructele lui se le impartasiésca cu noi, a instituitu sant'a liturgie si a ordnatu ca acést'a se celebréze in totu timpulu. Biseric'a ortodoxa considera liturgi'a ca unu adevratu sacrificiu, si nu lu deosebesce de sacrificiulu crucei, fiindu la ambele sacrificie sacrificatorulu si victim'a acelasi, Iisusu Christosu, cu acea deosebire numai, cá pre cruce elu s'a adusu pre sine jertfa sangerósa ér in liturgia se adree jertfa fora de sange. Din acést'a invederéza cá sacrificiulu liturgicu produce acelesi efecte ca si sacrificiulu crucei, prin urmare elu e isvorulu din care se revarsa tóta salutea si binecuventarea preste noi. Sacrificiulu liturgicu este necesariu pentru salutea nóstra, intocmai ca si sacrificiulu crucei, pentrucá fora elu, sacrificiulu crucei nu s'ar infacisiá naintea spiriului nostru si fructele lui nu s'ar impartesi cu noi. Lucrulu sta si aci, ca si la vestirea cuventului divinuu. Vestirea evangeliiei, numai pre timpu cátu a statu Iisusu Christosu pre pamentu, nu erá de ajunsu; ci, ca ómenii si dupa inaltiarea lui Christosu se primésca cu credintia invetiaturile dumnediesci, si dupa aceste se-si indrepte viéti'a loru, evangeli'a trebue predicata in totu timpulu. Asemenea, nu este de ajunsu cá Christosu s'a sacrificatu pentru noi odata pre cruce; acestu sacrificiu trebue continuatu si perpetuatu pana va stá lumea, ca totdeuna se se póta impartesi ómenii de efectele séu fructele sale. Sacrificiulu liturgicu asiadara este cea mai importanta si cea mai necesara parte constitutiva in cultulu divinuu; fora acestu sacrificiu, sacrificiulu lui Christosu celu de pe cruce, ar remané fontana astupata, din care nu am poté scote ap'a viétii.

Iisusu Christosu, dupa ce s'a inaltiatu la parintele seu celu cerescu, a trimisu pre santulu Spiritu, ca se lumineze pre ómeni, se-ii intarésca, se-ii cura-

¹⁾ I. Petru, 1. 18. 19.

tie de pecate si se-ii sanctifice. Asia dara, precum erá necesariu, ca invetiaturile predicate de Iisusu se se continue, se se renoiésca sacrificiulu seu de pe cruce, tocma asia este necesaria trimiterea s. Spiritu, ca se santiésca pre omeni in totu timpulu. Si biserica, in adeveru, trimite ómeniloru pre s. spiritu; pentrucá ea continuu li administréza tainele, prin care li se impartiesce s. Spiritu si cu elu darulu santirei si-a indreptarei. Pentru aceea tainele forméza éراسi partea constitutiva a servitiului divin, ele sunt canalele, ce conduc la noi darurile spiritului santu.

(Va urmá.)

Popularitatea preotului.

Poporul romanescu din partile nóstre din timpuri stravechi continua a cultivá o insusire propria si frumósá de a-si onorá pre preotii sei, a se aratá cu incredere catra densii si a ii si ascultá. Insusirea acést'a intru atât'a e de constatata, in cátu cutezu a afirmá, cá numai acelu preotu o va putea trage la indoiéla, carele e nepasatoriu facia de binele poporului.

Nici cá póte fi intr'altu chipu.

Istori'a trecutului si impregiurările din presinte ni arata, cá poporul romanescu prin biserica sa se sustiene ca atare, cá preotii in tóte fazele trecutului s'au impartasitu de tóte bucuriele si suferintiele poporului; prin biserica, prin preoti se intindea poporului unic'a consolare in midiloculu suspineloru. — Deschidie ori si cine cartea intemplantiloru poporului romanescu — dela seclulu IX si pana in diu'a de astadi — si se va convinge, cá nu este in lume dorere, ca dorerea lui, nici cleru mai necajitu ca clerulu lui. Indurarea lui Ddieu cá nu ne-amu nimicitu!

Legatur'a acést'a strensa intre preotulu si poporul romanescu a produsu acea incredere admirabila, ce pana acuma esiste intre densii, dar carea in multe locuri slabescé, incepe a se desface.

Inse nu e bine asia nici pentru poporu nici pentru preotu.

Nu e bine pentru poporu, pentrucá pre densulu numai preotulu lu-póte scóte astadi dela nimicire, precum l'a scapatu si in trecutu. Nu e bine pentru preotu, pentrucá densulu traiesce de dupa poporu, dreptaceea precum i-va fi poporul, asia i-va fi si traiulu.

Esemples nenumérate ni arata, cá acolo, unde poporul s'a instrainatu de biserica si natiune — vin'a a fostu preotulu; scisiunea cea mare dela 1700 nu se facea, daca insusi metropolitulu n'ar fi statu in fruntea miscamentului, in urm'a carui'a astadi o parte considerabile din corpulu natiunei numai in siematismele gr. catolice mai figuréza ca romani, érasa alta parte stá in frecári confesionali cu noi spre marea paguba a causei. — Numai preotulu e vin'a acolo, unde poporul cérca taberele straine spre a se adaposti intr'ensele, séu unde poporul a degene-

ratu in beutura, in intunecime, neascultare, in furturi ori alte pecate si reutáti.

Sum convinsu cá la multi confrati preoti nu li va placea invinuirea acést'a, si eu numai dupa o reserva de 10 ani am iesitu cu ea la publicu.

Dar nu potu lasá ca asertiunea acést'a a mea se nu o si lamurescu de odata. Pentru aceea e de vina preotulu la atáte rele din poporul seu, pentru cá nu s'a silitu a le indepartá si a le inlocuí cu asiadiementele bune. E adeveratu cá si poporul nostru e inclinat spre unele insusiri necuvintiósé precum e beutur'a, umilirea nainte strainiloru, dar si aceea e adeveratu, in increderea facia de preotu se infrangu tóte nisuintele strainiloru pentru adamanirea poporului. — VEDIUT'AM eu poporu stricatu in mai multe comune; guraritiu, necinstitoriu de biserica si de scóla pentrucá la aceste erá dedatu prin preotulu, si s'a templatu de a urmatu altu preotu „vrednicu“ — si poporul nu e celu dedemultu, birtasiulu se plange cá nu mai are venitul de demultu, „s'au stricatu vremile“, poporul ambla la biserica si asculta cuventările preotului, carele nici odata nu absentéza dela servitiulu ddiescu pentru dragulu unui tergu séu a unei petreceri din comun'a vecina, pruncii au amplatu scól'a, si preste totu — ómenii au alte cugetári in capu, alte vorbe in gura, érasa in cause dubie alergu la preotulu dupa sfatu cáci mai mare incredere nimea nu are naintea lui si candu e rondulu d'a-si eserciá vre-unu dreptu constitutionale, ii vedi la loculu loru cuvenitu. Calatoriulu care trece prin acea comuna, cunoscendu impregiurările se mtiesce in inim'a sa unu afectu alu bucuriei. — VEDIUT'AM eu si poporu bunu „de tréba“ condusu, firescé, de unu preotu vrednicu si intieleptu, in restimpulu cátu a traitu preotulu, s'au radicatu o scóla nóua in parochia, s'a reparatu si ingraditu biserica, crestini se vedeau treji si lucratori, invetiatoriulu se falea cu invetiacei destui si buni, — si a urmatu dupa mórtea preotului bunu altulu, carele nici din departe nu asemená antecesorului seu, unu preotu cu mai multe clase, dar cu putiena intieleptiune, si comun'a nu e cea de demultu; pe calea ce duce la biserica si la scóla a inceputu a cresce iérba verde, ómenii cei „din códa“ au inceputu a se sporí deci se impucinéza cei de frunte, incepe cáte unu strainu a se víri in comuna si cumpera case si pamenturi, — preotulu — si densulu lamentéza, cá nu póte face nemicu din ómeni, par' cá s'au stricatu cu totii, densulu nu-si póte intipuí poporu mai stricatu si indaratnicu ca poporeni si necinstitori, neplatitori, mai bucurosu tragu catra Iuda, de cátu catra densulu. Vedi asia o patiescu preotii cei ce venéza interese egoistice, cari suntu rapíti de pasiuni si traiescu sinamagindu-se pre sine. Poporului i-merge reu, fórte reu, preotului nu-i merge bine; nu nici decum.

Preotii cari lamentéza astfelu — suntu aplicati de comunu in parochiele cele mai bune; au inse aceea vina, cá densii au uitatu cá suntu preoti ro-

mani, va se dica: că temelul stărei lor e evlavie și economie era nu fală desiertă; ori că sunt de aceia, cari și-au punctul de gravitate în societățile domnilor și nu în cultivarea poporenilor, unii ca și acești a usioru și pierdu popularitatea, poporul din ce în ce se instrăina de către ei și adese se întemplă, de apoi și pre densii însisi îi vedem instrăinați de popor ratecindu pe căli ominoase. În clasă a acestora de altminteră vedem și pre cei, cari au lunecatu vre-o dată, de vr'unu estrasu din cutareva matricula nu l'a decopiatu cu pen'a cea adevărată, — deci vrendu-nevrendu cauta se face după voi'a celui'a, de care se teme.

Sum convinsu, că în întregu clerulu nostru nu există macar un membru, carele se nu voiescă a vedea pre poporul românesc radicat la o treptă mai înaltă a culturii și a buneii stări materiale, înse vorinti'a numai nu este de ajunsu spre a potea face vre unu bine, la aste se mai peftese încă și lucrare, și cu câtu voimă mai multu succesu, cu atât'a mai multa lucrare se pretinde dela noi.

Acăsta lucrare e atât de nobilă, încât înaltia pre fiecine, carele o esercea, e atât de usioră, în câtu și celu mai slabu preotu o potea implini. Probeze numai totu preotulu a pasii cu esemplu bunu naintea poporului, ca acest'a se cunosca într'ensulu pre parintele celu bunu și adevăratu, și se va convinge despre asertiunea mea.

Preotulu nou candu intra în parochia, e împinatu cu încredere din partea parochienilor sei, parochienii însisi nu vor amblă pentru a submina încrederea acest'a, vin'a e a preotului, dacă nu se folosese de popularitatea ce o are; s'eu dacă se lipsese chiar de ea, e unu semn foarte trist de conduită. În societatea omenesca, ca preotului romanu nimenui'a nu s'a datu posibilitatea d'a se urca mai cu înlesnire la popularitate; locul sacru ce cuprinde preotulu în biserică și în funcțiuni preotiesci afara de biserică și prin casele parochienilor, cuvintele din rogatiunile ddiesci, ceremoniele s. a. — par' că anume sunt instituite pentru radicarea vadii preotului pentru întărirea popularității lui; o tractare bună cu școlarii cu ocaziunea cercetării școlii, o modalitate potrivită cu ocaziunea unor coadunari casnice, d. e. la o nunta, santirea casii, botezu s. a. sunt totu atâtea ocaziuni foarte bine venite pentru a se viri preotulu în sinulu parochienilor sei, astfelu, în câtu cutezu a afirmă că spre a se falii preotulu cu popularitate — nu însămnă nici o vrednicie din partea lui, din contra foarte rele pareri trebuie se avem despre acelu preotu, carele nu posedă încrederea poporenilor sei. Precum unu preotu prea usioru ajunge la încredere, așa o și potea perde dacă se va afla de nepasatoriu în chiamarea sa, candu poporul va cunoșca că servitiile ddiesci le implinesc numai din silă s'eu numai de dragulu baniloru, candu elu însusi arata exemple scandalose naintea omeniloru, s'eu candu se afla că e vendietoriu de interese nationali. Și cine nu va despretui pre unu astfelu

de preotu fara de chiamare și respective faciarnicu, carele e spre stricarea, uciderea turmei sale. Eu unulu nu me înfioru a dice la acestu locu: *mai bine p'era unulu de câtu o sută.*

Dar despre aceste vrednicii și nevrednicii ale preotului se pot scrie cărți întregi de multe tomuri și ori care scrietoriu de genulu acest'a va coincide că *bunastarea unui popor din o comuna română, în foarte mare parte se conditiuneza dela preotulu: precum va fi acest'a, așa va fi și poporul.*

Fiindu eu petrunsu de adevărulu acest'a, nu pot din destul se recomanda confratiloru preoti, ca în chiamarea lor fie-care se se acomodeze după împregiurarile locale, facendu-se tuturoru tôte, ca pre toti se-ii dobândesca, nici odata înse se nu fraternizeze nici cu unu parochianu alu seu, căci acest'a l'ar degradă și cu timpulu i-pote și strică, dar nici se se arate sumetiu, nici de celu mai micu dintre poporeni; de spiritulu blandetiloru și alu întieptiunei se se lese povetiuitu, și va castigă, prin umilitia cele înalte, prin seracia cele bogate. — Am aflatu mai de parte, că unde sunt doi au trei preoti într'o comuna, — se certa se batjocurescu unii pre altii, și dacă nu este alu doilea preotu, celu unulu se are reu cu invetiatoriulu. — Isvorulu reutării acesteii'a mai totdeauna e invidi'a, unu pecatu uritu în lumea de astăzi. Credinciosii, candu vedu pre preoti certandu-se între sine au cu invetiatoriulu, lucrufirescu, că se instrăina de către densii, — cine va și potea se nu se scarbescă vedindu într'o biserică doi preoti, cari se încungiura unulu pre altulu întocmai ca poli magnetici. Acăsta ura între preoti — servește de esemplu stricatosu și dejosesce pre preoti în faci'a poporeniloru.

Din tôte sirele aceste on. cetitoriu va esperia, că scopulu lor este — a arată, că preotulu romanu e popularu și că prin popularitatea lui se potea mai vertesu radica poporul românesc; ce potu face unii preoti — potu face mai toti.

Caus'a pentru carea nu toti preotii conlucra la naintarea poporului — este 1) că nu toti dintrenșii au chiamare spre preotia 2) că din partea ven. consistoriu nu sunt siliti toti a conlucra într'o direcțiune.

Cea d'antaia rană se potea vindecă astfelu, dacă dd. profesori dela theologia voru avé în evidentia conduit'a fiacarui clericu; acel'a, carele mai bucuros amblă la cafana de câtu la biserică — nainte spune că densulu n'are chiamare spre preotia, — deci mentuesca-ne de elu. Era în privinti'a vinei din urma, V, consistoriu socotescu că ar face bine, dacă din anu în anu si-ar castigă informatiuni autentice despre conduit'a morale și sociale a fie-carui preotu și despre aceea — ore preotulu în decursulu anului facut'a ceva înaintare în cultivarea poporului? au că d'ora prin nepasarea și negrijinti'a lui — poporul a remasu inderetru. Astfelu si-va cunoșca fie-care preotu de detorintia a nisui la cultivarea poporului și astfelu prin conlucrarea tuturor'a, — vom avé cu

timpulu poporu alesu, de carele se avemu fala. Disciplin'a între preoti va fi vehiculu celu mai puternicu spre o conlucrare solidara; daca unii vicecomiti cottiensi potu tiené disciplina între subalterni, de acesti'a se grabescu care de care a face mai multu pentru scopulu indicatu de vice-comitele, — de ce se nu fia constrinsi preotii nostrii a conlucrá mai presus de tóte la unu bine, carele e chiar binele loru si spaim'a altor'a?! — Daca Ven. Sinodu diecesanu a adusu conlucru, ca se se dee documentu despre meritele celor'a ce aspiréza la protopopia, — de ce se nu se póta aduce unu conlucru ca acel'a, ca fiacarui'a preotu dupa meritele sale se-i se tramitie acasa documentu de recunoscintia pentru faptele sale precum si reprobare pentru casuri de abatere dela chiamarea preotiésca.

Timpulu cóce tóte, elu va perfectoná si idea acést'a si pana atuncia me bucuru cá am potut'o pune la critic'a on. publicu cetitoriu, — dar mai vertosu mi-va paréa bine daca toti preotii romani cu popularitatea de carea dispunu — s'aru intrepune pentru radicare si cultivarea poporului romanu.

Gregoriu.

Despre scóla in genere, si despre cea crestina ortodoxa in specie.

(Continuare).

VIII.

Sufletulu scólei ortodoxe este invetiatoriulu plinu de spiritu, simtiu si delicatetia. De o suta de ori a aratatu, si arata in tóte dilele magistr'a vietiei, esperinti'a, cá si cele mai bune planuri de invetiamentu numai prin invetiatori buni si apti se potu duce in deplinire, adeca prin asia invetiatori, carii sunt bogati in idei si cunoscintia, si au o comportare morala religiósá, si mai aprópe interesandune de objectulu nostru, acei invatiatori, carii si-au alesu de problema: „sciinti'a ortodocismului“ si prin ea in florirea vietiei, si regenerarea genului omenescu, carii sunt consci de chiamarea sa si o implinescu cu acuratetia si promptitudine. Aceste insusiri si proprietati rari va castigá invetiatoriulu vadi'a si respectulu esternu inaintea invetiaceiloru sei si cuvintele sale le va face mai susceptibile inaintea loru si mai afundu estrabatátore.

Si fiindu cá noi aci in invetiatoriu pretindemu o abilitate si capacitate curata ortodoxa, e ne aparatu de lipsa ca densulu, invetiatoriulu se-si precunósca de datorinti'a sa ca simtiemintele si convingerile ortodoxe, se nu le aiba numai pre buza si se le trantésca aci prin o ploce de cuvinte prefacute, ci acele simtiuri si convingeri se le manifeste si aprobe prin tóta comportarea sa esterna; ele se-si afle in trensulu explicarea, respicarea loru. Acést'a o indigetéza si strabunulu *Cuintilianu* dicandu: „Acestor'a adeca invetiatoriloru mai antaiu trebuie se le cercamu moralitatea si comportarea, si se avemu mare grige, ca sanctitatea invetiatoriului se padiasca si retiena atátu pre tinerimea cea frageda dela nedreptati, cátu si pe cea marisiora se-o instraineze dela gravitatea licentiei. Nici e destulu ca invetiatoriulu se presteze atáta abstinentia cátu mai vertosu prin severitatea disciplinei se stralucésca prin fapte conveniente moralei, inainte de tóte trebuie se se arate catra invetiaceii sei cu sufletu de parinte, si se succéda in loculu acelora se-ii iubésca; elu invatiatoriulu nici se aiba nici se faca peccate.“ *“Quorum imprimis inspicere mores oportebit...“*

*maior adhibenda cura est, ut et teneriores annos ab iniuria sanctitatis docentis custodiat, et ferociores a licentia gravitas deterreat. Neque vero satis est, summam praestare abstinentiam, nisi disciplinae severitate convenientium quoque ad se mores adstrinxerit. Summat igitur ante omnia parentis erga discipulos suos animum, ac succedere se in eorum locum, a quibus sibi liberi traduntur existimet. Ipse nec habeat vitia, nec ferat.“*¹⁾

Esemplulu acest'a stralucitu pentru invetiatori in viéti'a comuna, va dá aerulu trebuintiosu si nutrimentulu celu grasu semintiei cei uscate a ideiloru ce s'au ursitu in sufletulu invetiaceiloru, si germenulu ce a incoltitu acolo va dá verdétiá si tari'a vietiei. Pe invetiaceii nu-i misca si conduce atátu puterea argumentarei, cátu mai vertosu veneratiunea si iubirea catra invetiatoriulu seu, precum fórte bine a observatu *Fenelonu*, care dice: „Faptele sunt cu multu mai strabatátore si cucerítore decátu cuvintele, si daca tinerii alta vedu decátu audu si li se spune, atunci religiunea nu o tiene alta decátu de o ceremonie pomposa, si virtutea de o idee nepracticabila.“²⁾

Din cele dise aci fieste care invetiatoriu se póte convinge cá inainte de tóte trebuie se fie condusu de cele mai intime convingeri morale religiósá si prin invetiaturile si propunerile sale se sternésca si se redestepte in ascultatori cunoscinti'a de sine, si objectiunile cele de necredintia ce se aradica in tóta diu'a in inimele loru se le resfranga cu arm'a adeveratei sciintie, si se le sdrobésca cu dreptatea eterna, acarei lumina nici candu nu va apune nici se va intunecá, adeca cu artiele credintiei ortodoxe, cari sunt intemeiati pe piatr'a cea neclatita Christosu.

Nu se póte negá cá între noi romanii ortodocsi acum la inceputu si in timpulu de astadi, nu se póte, séu fórte pucini se afla ast-feliu de barbati de studiu si sciintia; cáci in urmarea imprejurariloru fatale, si politice locale din trecut, nu numai cá nu ni au fostu iertatu de a radicá si a sustienea scoli, din care aru fi potutu esi barbati de litere, ci nici la scóla nu ni a fostu permis se umblamu. Éra instituttele nóstre preparandiale nu sunt asia organizate ca se póta da astfeliu de barbati, ba nici invetiatori de rendu destulu calificati, si dupa cerintiele timpului. De aici se póte esplicá la noi romanii cá pentru ce progresamu si inaintamu asia de cu anevoe in sciintie si cultura; orele de prelegere ce se dau de profesori preparandiloru nu sunt in stare de a invinge peste órele din di, ce preparandii le petrecu afara de scola, in case private si de diversa conduita, unde uita cele ce au auditu in vedutu in scóla dela profesorii sei, si se dedau pe alte lucruri daunosa si pagubicíose a lunei immorale si stricate de astadi, ce li-se ambie cu tóta ocasiunea, si pe care ei simtu unu mai mare impulsu, cáci omulu dela natura e mai aplecatu spre reu decátu spre bine, onóre esceptiuniloru. dara e asia. Am totu auditu vorbinduse prin congrese, sínóde, prin foi, si adunari private si ocasionali, despre buna subsistintia si stare materiala a invetiatoriloru. É bine si frumosu, dara fórte pucinu, séu mai nimica nu amu auditu vorbinduse despre formarea spirituala a invetiatoriloru, ce e si mai bine si frumosu.

Asia dara vine intrebarea cum am putea noi repará reulu acest'a si se facemu a in florí scóile nóstre, si se nu remana numai glasulu celuia ce striga in pustie? Asia, daca ne vomu nisuf se avemu invetiatori plini de sciintia, disciplinati, si inainte de tóte cu morala buna sanatósá, religiósá, éra acést'a se va ajunge atunci daca noi pe langa instituttele nóstre preparandiale si theologice, la exemplulu altoru confesiuni si natiuni culte, vomu radicá si fundá *Convicturi*, *Convictum*, ca in acele apoi se-si implinesca cei ce se pregatescu pentru preotie si invetiatorie timpulu de invetiatura si recreatiune in disciplina in moralitate, in reli-

¹⁾ *Quintilianu de institutione oratorica libr. II. cap. 2.*

²⁾ *Fenelon dell'a education des filles chap. 7.)*

giositate, si progresu in s̄iintia,  ra nu in visuinile cele stricaci se a lumii, in pecate, in nemoralitate, in ireligiositate, in trandavie si prostie. Ast-felu de convicturi esistu in *Anglia* inca din timpii de demultu, care se numescu *Colegiuri*, *Colegium*, numai in *Oxford* se aradica numerulu acestor'a la 20. Asemene si in *Germania* dintre care mai renumitu e celu din *Lipsia* numitu „*Schulpforta*“, si se nu mergu asia de parte, trebuie se spunu c  atari convicturi esistu si in patri'a nóstra si chiaru noi romanii greco-resariteni avemu unulu in Oradea-mare „*fundatiunea si institutulul Jigaiianu*“ si totu acolo romanii greco-apuseni *seminariulu celu micu*. Intentiunea propunerii mele este, ca convicturile se iee sub ingrigire de muma intréga formara spiritala si de inima a tinirmei, si precandu despre o parte par padi in innocentia sa, mantuitu de tóta stricarea si coruperea si i-ar picură in inima cunoscinti'a de Dumnezeu, si iubirea de ortodocsismu si natiunea sa, preatunci despre alta parte prin cele mai alese instrumente si mijlóce de cultura, s'ar polei dupa cerintiele timpului, si aplicarea facultatiloru sale individuale in intréga cunoscintia a imparatiei sciintieloru si artiloru frumóse. In fruntea astoru-feliu de convicturi ar sta ca inspectoru unu individuu de autoritate publica, care totu deodata ar servi si in calitate de corepetitoru, si totu intrulu institutului, precum disciplin'a, instrumentele de cultura si si alte objete laterale aru fi arangiate dupa cunoscintiele psihologice ca se se promoveze cultur'a scientifica morala religiosa. Acolo aru avea tinerulu o biblioteca cu auxiliarele sale, si unu laboratoriu prevediutu cu de t te instrumentele necesarii pentru sciintiele frumóse, si acolo prin maiestrii sei s'ar instrua in musica, cantare, si pictura, cu unu cuventu in acele arti pe care ar avea inclinare.

Inspectorulu afara de orele de recreatiune ar ascult  prelegerile tineriloru in scola,  ra afara de scola in societatea loru acusi ar corepet , acusi li-aru propune alte objete de invetiamentu, acusi  ra li ar d  ocupatiuni din objetele ce au invetiatu. Afara de acea s'ar desvolt  intre ei relatiunile sociale, si imediatu cu acést'a iubirea de apropielii, si iubirea de sciintia si invetiatura.  ra binecuvantarea principala aru culmin  in acea, că i-ar tienea de parte si straini de immoralita si corupere, care spre mare durere si decadere a genului omenescu au luat o estindere grozava in timpulu nostru. *Hirscher* dice: „*Fora moralitate in florirea crestinismului nici nu se póte intipui*. Dupa esperinti'a facuta omenii cadiendu in curs'a pecatului, antaiu sunt indiferinti facia de crestinismu in urma apoi cadiendu cu sufletulu, ilu uita s u plane uresce de totu. Faptele bune si morale sunt proptele crestinismului, si crestinismulu numai fapte bune si morale póte produce si nasce. Astfelu dupa *Cousinu* „*devis'a convicturiloru trebuie se esiste intru a promov  crestinismulu si cu densulu umanismulu*.“ Asia dara si noi romanii greco-resariteni numai prin convicturi ne vomu put  formă si procur  barbati de studiu, litero si sciintia, pentru acea de si suntemu seraci, dara pe langa tóta sereci'a nóstra mi-inaltiu vocea mea catra toti romanii binestimitori, ca punendu umeri la umeri si incordandune t te puterile nóstre spirituale si materiale, se ne damu si celu depe urma cruceriu pentru aradicarea convicturiloru pe langa institutelu nóstre preparandiale si theologice, dupa cum este chiaru in Bucovina, de unele este a se stravers  lumin'a preste totu agrulu ortodocsismului romanu si a ni se formă barbati de specialitate, pe carii din tineretie ca pre unii ce suntu chiepati de a invati  pe altii, se-ii tii nemu de parte de curs'a immoralitatii ce in multe forme ni se intinde, căci numai asia nu vomu pată naufragiu si vomu esiste, altcum „*vae nobis!*“

(Va urm .)

Inca cev'a despre jocurile copiiloru.

In articolulu meu precedentu, vorbindu despre jocurile copilariesci in respectulu pedagogicu, am aratatu c  acelea servescu pruncului ca midilocu indestulitoriu nisuintiei sale spre activitate. Ele inse mai servescu ca midilocu nu mai pucinu eficace si ducatoriu la scopu si pentru comunicarea intru unu modu usioru a cunoscintieloru ce avemu de a le insus  eleviloru. Daca folosulu ilu scimu impreună cu placutul, atunci nu ne potemu indoii nice c tusi de pucinu cumca rezultatulu inca va fi multu mai securu. De multe ori o potemu acést'a esperi  nu numai la cei adulti ci chiar si la prunci. Vrendu eu d. e. a ridică in bratie-mi pre unu pruncu, trebuie se me aplecu la elu josu si pana n'am facutu acést'a n'am dreptu de a pretinde dela pruncu aventulu doritu de mine. Se nu pandimu numai jocurile pruncului, ci se-i damu la acea c tu mai multa ocaziune de  ce ce pana candu joculu indestulesce nisuinti'a pruncului spre lucru, eschide totu odata nu numai reulu din elu, dar póte servi si ca materia acomodata pentru comunicarea intr'unu modu placutu a cunoscintieloru.

Daca vede prunculu c  joculu — pre langa distractiune i aduce inca si folosulu intelectualu, abuna séma mai tare lu-va pretiui si la propunere va invetiá cu mai mare atentiune si placere observandu c  in jocu inca si-afla  ce care desfatere prin cunoscintiele sale ce si-a cascigatu. Esperinti'a m'a invetiatu c  copilulu arata mai multa atentiune si mai mare diligintia catra invetiare, daca vede că invetiatoriuu seu nu numai că partecipeza cu placere la bucuriele copilariesci, ci inca se nisuesce senguru a le face bucuria si se intereséza intru adeveru de jocurile si bucuriale loru.

Se fiu inse bine intielesu ca se nu o patiescu casi cu celea din nr. 11 referitóre la higienologia in scólele poporale, cari pareri au datu ansa unoru reflexiuni chiar' imputat re aparute nr. 6 a f iei dlui Dr. Vasiciu „*Higien'a si Scól'a*“ la cari mi-am tramisu si eu pentru publicare in nr. venitoriuu modestele mele observatiuni.

Ar' fi adeca gresita procedur'a unui invetiatoriu carele voindu a-si atrage iubirea prunciloru, ori d ra a-i ded  la atentiune, diligintia ect. le-ar' promite numai jocurile s u le-ar' iert  erorile facute. „*De veti tacea, ve voiu duce mane afora la campu si ne vomu joc  acolo!*“ Numai din gur'a unui invetiatoriu ne pedagogu, fora nice o praca si ne cunoscutoriu de chiamarea sa ai potea audă o astfelu de espresione in antea scolariloru sei. Eu inse in convingere că nu am de a face cu astfelu de colegi, trecu mai departe la obiectulu meu.

Multe jocuri le afla pruncii ei de sine. Inse din acést'a nu urméza ca invetiatoriuu se fia numai spectatorulu acelora, ci din contra trebuie ca elu senguru se dea jocuri prunciloru. Si de cumva acést'a nu ar' pot -o face — fiindcă cum am disu si in rendulu trecutuu — ne lipsescu pana acuma manualele, e de lipsa ca densulu se puna pretiulu celu mai mare intelectuale pe jocurile prunciloru. Prin acést'a simpati'a loru e cascigata c ci ei si-vedu asecurate cunoscintiele loru si inca la unu obiectu de care li-e legata atentiunea loru si catra care au at ta interesu si placere.  ta dar' folosulu triplu alu jocuriloru: ocupatiunea corespondiet ria vointiei pruncului, simpati'a lui cascigata si multirea cunoscintieloru sale! In despartimentele mai de josu ale scóleloru poporale se comunica prunciloru prin exercitiile asia numite „*verbale memoriale*“ multe obiecte, cari nu se cuprindu in planulu de invetiamentu ca obiecte separate, dar' nici nu se potu delatur  pentru că nici unu obiectu de propunere nu póte fi fora celaltu. C tu e de bine c te odata la esplicatiuni — unde numai se póte — a recurge la ajutorulu jocuriloru pruncului! Ba la inceputu e bine a se folosi de ele chiar cu ocaziunea candu prunculu se joa d. e. primavéra ori v ra prunculu indata ce

póte scapá din chilia 'lu vedemu numai cá cauta vr'o balta facuta din plóia in carea elu séu arunca pietri, ori slobode pre ea naia facuta din hartia, o scandurice ori altu obiectu usioru la care elu privesce cu mare atentiune si se mira multu cumu de nu se cufunda in apa. Densulu vede cá jucuri'a sa nu se cufunda in apa; inse pentru ce nu se cufunda la acésta ti-respondé cá e usióra! Si din contra aruncandu o bucata de fieru séu altu obiectu greu, vede cá se cufunda. La asta 'ti va respunde prunculu cá caus'a cufundarei este cá fierulu e mai greu.... Éta dar' aici ocasiunea cea mai buna intr'unu modu usioru si placutu pruncului, de a-i esplicá regul'a din fisica cumca fia care corpu, daca e mai usioru casi apa ce o impinge din loculiu seu acela inóta pe apa si vice versa, daca e mai greu atunci se cufunda. Altu esemplu. Copii facu in paraie, valicele si alte ape curgátóre morisce.

Ocasiunea cea mai buna e aici a vorbí cu ei despre poterea miscarei ce o are ap'a. Copilulu scie cá luandu-si din apa morise'a, aceea va stá fora a se invertí. Inse pentru aceea cursulu riului de abia si lar' sci esplicá, pentru aceea invetiatoriu are a-i-lu esplicá. Ap'a in védra nu se misca daca ne o vomu miscá noi si din contra ap'a riului vine pedisiu repede pentru cá asia e si calea ei.

Cursulu ei fiindu lungu, miscarea ei inca grabesce si indepartéza cu potere obiectele ce-i stau in cale. Rót'a morii inca i sta in cale si asia vóindu a o indepartá din cale-si, prin aceea vine róta in miscare. Daca a incetatu ap'a de a se miscá si róta nu se mai inverté. Asia dar' in miscarea apei este potere. Unde nu este apa curgátóre, o potemu acést'a aratá, daca dela funtana vomu sapá unu canalu piedisiu si la capetulu aceluia vomu pune morise'a; apoi vomu torná apa pe elu si rot'a se va invertí. Vomu vorbi apoi cá suntu mori pe de asupra pre cari le mana ap'a de din susu. Éta cá aici potemu éراسi vorbi cu pruncii in unu modu usioru despre insusirele apei, miscarea ei, form'a horindióntale in stare de odihna ect. — Pentru aceea ar' fi cu scopu a se practisá astu-feliu de propuneri la inceputu chiar intre jocuri, cáci asia transactiunea din cerculu jocureloru intre paratii scólei se nu fia prea simtiátória. Acestea jocuri fia proba pentru meditarea on. mei colegi asupra loru si a se convinge fia care cu cátu folosu s'ar potea aplicá ele inclinatiunei copilului spre jocu pentru comunicarea cunoscientieloru cu cari avemu de a-lu inzestrá.

Cu privire la manuale pentru jocurele copilaresci si éراسi celea de gimnasteca numai atáta am se dicu cá lips'a loru la noi e fórté semtita si celu ce ar' suplini acésta lacuna in programulu nostru, ar face unu mare servitiu scóleloru si invetiatoriloru.

Elia Popu,
nv. norm. gc.

Instructiunea in Iaponia.

Ministrulu instructiunei publice din acestu imperiu, a publicatu nu de multu unu raportu din cele mai interesante asupra desvoltarei invetiamentulu in acésta tiera uimitóre. Acésta lucrare, din care „Steu'a Romaniei“ dupa diaruiu „Le Temps“ da o prescurtare, ce-o comunicamu si noi, dovedesce cátu de seriosu este luata in Iaponia chestiunea studiiloru. Ómenii de statu iaponezi, par a fi intielesu rapede, cá nici-odata nu vor ajunge se reformeze imperiulu, se faca iubite civilizatiunea si progresele Europei, daca nu va fi pregatitu mai antaiu poporulu printr'o crescere mai multu séu mai pucinu ingrijita.

Inainte de tóte, trebuie se se scie cá Iaponia este impartita in siette mari districte scolare, cari cuprindu o populatie generala de 34 milióne suflete. Anulu trecut in aceste siette districte se aflau 45,778 scóle elementare publice si private, conduse de 40,511 profesori si 538 institutori. Numerulu scolariloru s'au ridicatu la cifra de 1,926,125, impartiti ast-feliu: 1,462,059 baeti si 464,066 fete.

Din aceste cifre, din acea populatie si din numerulu profesoriloru, resulta, cá la 1,404 locuitori se afla cate-o

scóla elementara, unu scolaru la 17.65 din populatie, si câte 1.84 profesoru si 79.51 scolari pentru fie-care scóla.

In Iaponia sunt 90 scóle normale, dintre cari 8 sub ingrijirea guvernului, si 82 sub acea a autoritatiloru locale. Afara de scól'a normala pentru femei din Tokio, si aceea pentru barbati din Iohikava, toti tinerii cari iesu din cele-l-alte scóle normale sunt destinati pentru profesoratu elementaru.

Universitatea imperiala din Tokio Kaiseigakko au fostu aprovisionata cu carti si cu aparate scientifice, asia ca se servésca de modelu. Cursurile politehnice si acele de mine, facute mai inainte in limb'a franceza si in cea germana, asta-di se facu in englezesce. Numerulu profesoriloru este de 40, dintre cari 19 europeni si 21 indigeni. Numerulu studentiloru érá in anulu trecut 324, adeca 8.1 la unu profesoru. Sunt 488 studenti la medicina invetiati de 29 profesori, din care 10 streini si 19 iaponezi.

Pe langa facultatile aceste, mai sunt inca siese scóle de sciintie speciale puse sub controlulu autoritatiloru locale: scól'a de agricultura, scól'a de dreptu, scól'a de medicina din Tokio, scól'a de medicina din provinci'a Aichi, scól'a de dreptu din Iohikava si scól'a de medicina din provinci'a Shikama. Dar aceste scóle speciale nu au de cátu 10 profesori si 124 studenti.

In resumatu numerulu studentiloru Universitatiei imperiale si a celorlalte facultati din Iaponia da unu totalu de 936, adeca unu studentu la 36,333 locuitori.

In Tokio se afla 103 institutiuni in cari se invetia limbi streine. Scólele engleze sunt cele mai frecventate; dupa aceste vinu cele franceze si germane. O-data in aceste scóle se invetiá si limb'a olandeza, dar astadi acésta limba nu se mai vorbesce in Iaponia. In aceste scóle profeséza 411 profesori, din cari 341 Iaponezi si numai 70 streini. Cifra scolariloru érá la sfirsitul anului de 6,765, din cari 6,392 baeti si 373 fete.

Este de observatu, cá numerulu profesoriloru streini érá o-dinióra fórté mare, in timpu ce acum profesorii indijenii inlocuiescu mai pretutindine. Acésta vine din cauza cá Iaponezii au o mare inlesnire de pronuntiare si o deosebita aptitudine pentru invetiamentu. Apoi ei vorbescu frantuzesce, englezesce si iaponeza, ceea ce streinii nu potu.

Limb'a engleza e cea mai favorita in Iaponia, si e de temutu ca limb'a franceza nu va tiené nici-odata in acésta tiera loculiu privilegiatu ce-lu ocupa cu dreptu cuventu in Europa intre tóte limbele. Acésta dovedesce tot-odata ca raporturile Iaponiei cu Europa sunt mai multu comerciale de cátu literare.

Se spunemu in fine, cá anulu trecut se aflau in strainatate 21 studenti iaponezi. Acestia nu se trimitu in Europa de cátu numai dupa ce trecu unu esamenu fórté riguros in universitatea imperiala din Tokio. Vrist'a loru variéza intre siette-spre-diece si doue-diece si doi de ani. Mai inainte statulu platiá anualu cheltuelele loru evaluate in suma de 5,000 franci de fiecare elevu. Astadi se da o suma óre-care inainte studentiloru odata pentru totu timpululu si in urma nu li se mai da nimica.

Veniturile scóleloru au produsu, in anulu trecut, 4,550,000 franci; si statulu le-au mai venitu intr'ajutoru cu sum'a de 3,500,000 franci. De buna séma, e o deosebire fórté mare intre aceste 8 milióne si intre cele 40 milióne ce costa instructi'a publica, p. e. in Francia; dar daca cugeta cineva la ceea ce érá invetiatur'a publica in Iaponia, acum diece ani, va fi uimitu de unu asemenea progresu.

D i v e r s e.

* **Biblioteca a poporului romanu.** Logea Heliopolis din Bucuresti a luat o initiativa, care va aduce recunoscinti'a tuierei intregi, d'a publicá in editii populare totu ce are literatur'a romana mai insemnatu. Antaiulu volumu din acésta publicatie a si esitu in vr'o 250 pagini cu doue coló-

ne, tipariu curatu. Elu cuprinde o nimerita alegere din badelele séu cantecele betranesci a le poporului, din psalmii mitropolitului Dositeiu, din poesile Vacaresciloru, Barac, Conachi, Momuleanu si Beldimanu. Pretiulu acestui volum este numai 50 de bani (20 cr. v. a.) Se afla de vendiare la librari'a Graeve din piati'a teatrului, care avendu in vedere generosulu scopu alu loei Heliopolis, a refusat, ori ce rabatu din vendierea acestei carti.

* **Mircea V. Stanescu**, provocatu de opositionalii magiari si romani nationali din cerculu electoralu **Tinc'a** din districtulu Bihorului, a primitu candidatur'a de ablegatu dietale, dupa ce a aflatu, ca romanii din Bihoru tienu la politic'a activitatii.

Concurs.

1—3.

Se publica concursu cu terminulu pe $13\frac{1}{25}$ **Augustu** a. c. pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a rom. gr. or. de fete din comun'a **Covasintiu**, inspectoratulu Siriei (Világos) cottulu si dieces'a Aradului.

Emolumintele anuali sunt: 160 fl. v. a. in bani; 8 orgii de lemne pentru scóla si invetiatorésca, si quartiru cu gradina.

Recurintii se-si adreseze recursele instruite conformu statutului org. comitetului parochialu din Covasintiu, si se le trimita Dlu protopresbiteru Georgiu Vasilieviciu, ca inspectoru de scóle in Világos. Comitétulu parochialu.

Cu scirea mea: **Georgiu Vasilieviciu**, protopresb. si insp. de scóle.

1—3.

Se publica concursu cu terminulu pe $15\frac{1}{27}$ **Augustu** a. c. pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scóla rom. gr. or. de fete din comun'a **Cuvinu**, inspectoratulu Siriei (Világos), cottulu si dieces'a Aradului.

Emolumintele anuali sunt: 120 fl. v. a. in bani, 36 metri de lemne pentru scóla si invetiatorésca, si quartiru cu gradina.

Recurintii se-si adreseze recursele instruite conformu statului org. comitetului parochialu din Cuvinu, si se le trimita Dlu protopresbiteru Georgiu Vasilieviciu ca inspectoru de scóle in Világos. Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Georgiu Vasilieviciu**, propresb. si ins. scol.

1—3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului de adjunctu la scól'a gr. or. confesionala din **Potocu** pre langa betranulu invetiatoriu Simeon Romanulu, protopresbiteratul Bisericei-Albe, comitatulu Carasiu, conformu ordinatiunei Consistoriale de sub nr. 53. Scol. Alegerea se va tienea in **20 Augustu** st. v.

Emolumintele sunt: in bani gata 84 fl. pentru o maja de clisa 40 fl. pentru o maja de sare 6 fl. pentru 25 ft. lumini 10 fl. pentru ducerea la conferintia 10 fl. siese orgii lemne 54 fl. treidiecei meti cucurudiu bóba, doua jugere pamentu aratoriu, quartiru liberu cu jumatare jugeru pamentu.

Recurintii au se-si instrueze recursele conformu statutului bis, adresande si tramienduse comitetului parochialu la man'a Pre On. Domnu Protopresbiteru Iosifu Popovicu la Jamu, pana in 15 Augustu 1878. si a se presentá in una Dumineca séu serbatóre la s. biserica din Potocu.

Adjunctulu are se primésca din emolumentele sus aratate doua parti, éra a treia parte are se capete nepotinciosulu invetiatoriu pana va fi in viétia.

Potocu in 9 Iuliu 1878. Comitétulu parochialu.

In contielegere cu Dlu protopresbiteru tractualu, **Iosifu Popovicu**.

1—3.

Spre ocuparea postului de invetiatorésca la scól'a confesionala gr. or. rom. de fete din **Ghiladu**, Cottul Timisiu dieces'e'a Caransebiului se escrie concursu cu tarminulu de alegere pre **15. Augustu**.

Emolumintele anuali sunt: in bani gata 400 fl. v. a.; pentru scripturistica 5 fl.; pentru conferintie invetiatoresci 10 fl.; 28 metrii de lemne, din care are a se incaldí si scól'a; 4 jugere de pamentu aratoriu; locuintia libera in edificiuulu nou edificatu, gradina de legume si gradina est-ravilana.

Doritórele de a ocupá acestu postu, au a-si tramite recursele instruate conformu statutului organicu — si adresate Comitétulu parochialu — Pré On. D. protopresbiteru **Ioanu P. Seimanu** in Ciakova-; dupa posibilitate a se infacisiá in faci'a locului inainte séu in diu'a alegerei. Se vor preferí cele deprinse in lucrulu de mana, câtva in cantarile bisericesci, music'a vocala séu instrumentala.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu P. Seimanu**, protopresbiteru.

1—3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului invetiatorescu de classa I. gr. orientala din comun'a **Otlac'a**, protopopiatulu Chisineului, comitatulu Aradului, pana in **13 Augustu** st. vechiu a. c. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele impreunate cu acestu postu invetiatorescu sunt: 400 fl. v. a. $\frac{1}{4}$ sesiune pamentu; 7. orgii lemne din care are a se incaldí si scól'a, si 4. orgii de paie, si cortelu liberu cu gradina de legumi.

a.) Recurentii au a dovedi ca suntu romani gr. or. si ca celu putieniu au absolvatu 6. classe gimnasiale, se documenteze, ca suntu absoluti preparandi, si se produca testimoniu de cualificatiune, — ca suntu bine deprinsi in economi'a de gradinaritu, respective oltuirea pomiloru, asiderea si in gimnastica se dovedésca ca suntu bine eserciatii. — Éra teologii absoluti cu 8. classe gimnasiale voru fi preferiti, acia carii voru produce testimoniu de maturitate.

b.) Recurentii au a trimite recursele loru instruate in sensulu statutului organicu, si adresate comitetului parochialu Reverendissimului Domnu Petru Chirilescu protopresbiterulu tractualu ca Inspectoru cercualu de scóle in Kétegyháza, comitatulu Bichisiului.

Otlac'a, in 20 Iuliu 1878.

In contielegere cu mine **Petru Chirilescu**, prot. si inspect. scolariu.

Georgiu Turicu,
not: com: parochialu.

Stefanu Popovicu,
parochu ca presied. com: parochialu

1—3.

Se scrie concursu pentru postulu invetiatorescu dela scóla a II-a confesionala nou sistemisata in **Curtacheriu**, Inspect. Agrisiului Comit. Aradului cu terminu de alegere pe **15 Augustu**: a. c. st. v.

Emolumintele sunt: in numerariu 200 fl: v. a. lemne si cortelu gratuit. Condiuniile alegandului sunt: se fie de religiunea gr: or: rom: ce se va documentá prin carte de botezu; se fie preparandu absolutu se aiba testimoniu de cualificatiune si atestatu despre conduit'a de pana acu; in fine se se presinte la biserica pentru a-si aretá dester itatea in cantare si tipicu; éra recursele construite astfelii si scrise cu man'a propria — adresate catra Comitétulu parochialu — se se trimita Inspect: de scóle per: Pankota in Szólös-Csigerél pana la 14 Aug: cáci in diu'a alegerii nu se voru mai primi; inbunatatirea salariului va aterná dela progresulu ce-lu va aretá alesulu in scóla.

Curtacheriu 15 Iuliu 1878.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Demetriu Pop'a**, inspect: de scóle,

2-3.

Pe stațiunea invetiatorésca din *Pobd'a* Comitatului Torontalului indiestrata cu emolumintele anuali de 120 fl. 40 fl. pentru clisa, 3 fl. pentru sare, 4 fl 80 cr. pentru lumini, 60 chible de grâu, 2 stangeni de lemne, 6 stangeni de paie spre incalzirea scólei, 4 jugere de aratura, si cortelu liberu cu gradina, din care tóte (afara de cortelu, lumini si lemne) are a capetá invetiet. pensionatu Constantin Branzeu $\frac{1}{3}$ parte, — se escrie concursu pana in 6 *Augustu* a. c. pana candu recurintii, carii au de a se presentá in biserica spre documentarea desteritatii sale in cantari si tipicu, au a substerne recursele sale provédute cu testimoniu de cualificatiune, Prot. tractualu Meletiu Dreghiciu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Meletiu Dreghiciu**, m. p. Prot. Thimis.

2-3.

Se escrie concursu, pentru deplinirea postului invetiatorescu din comun'a *Cristoru* in protopresb. Oradii-mari inspectoratulu Cefei, — cu terminu de alegere pe 6 *Augustu* v. a. c.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: 54 fl. v. a. 17 cubule de grâu mestecatu, 2 stengeni de lemne, cascadegandusi invetiatoriulu pana la dóue jugere de pamentu, comun'a e detóre a le ará precumu si gradin'a casii, comun'a e detóre a maciná invetiatoriului peste anu, invetiatoriulu va avea spre folosintia dóue jugere de pasiune, cuartiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati, recursele sale instruite in sensulu stat. organicu, alaturandu testimoniu de preparandie si calificatiune, adresate comitetulu parochialu concerninte ale substerne subscrisului pana la terminulu de alegere, in Berecheiu (Barakony) com: biharii p. u. Cséffa.

Cristoru 1 Iuliu v. 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Teodoru Papu**, inspectoru scol.

2-3.

Spre ocuparea parochiei vacante din Maere, inezestrata cu emolumintele anuali: 420 fl. v. a. ca relutu pentru sesi'a parochiala dela Magistratulu Thimisorii, cuartiru naturalu, stola si birulu indatinatu dela 130. de case, — se escrie concursu pana la $\frac{12}{24}$ augustu, ér alegerea va fi in $\frac{18}{25}$ augustu a. c.

Dela recurintii se recere se produca testimoniu despre absolvirea a 8 clase gimnasiali, si testimoniu de cualificatiune prescria pentru parochiile de prima classa, si se fie de ajunsu versati in limb'a si literatur'a romana, pentru ca eventualu se póta ocupá si catedr'a de limb'a si literatur'a romana la archigimnasiulu reg. din Thimisiora pe langa dotati'a impreunata cu acea, apoi se sè presinte in vreo Dumineca ori serbatóre spre documentarea desteritatii in cantare si tipicu, er' recursele sè se substérna protopresbiterulu tractualu Meletiu Dreghiciu.

Catra comun'a acést'a apartiene si suburbiulu *Josefina* ca filiala.

Comitetulu parochialu.

Cu stiirea si invoirea mea: **Meletiu Dreghiciu** prot. Thimisioni.

3-3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului docentalu la clasa 1-a confesionala nou infintiata in comun'a *Pesacu*, Cottulu Torontalu, cu terminulu de alegere pe 20 *Augustu* a. c. vechiu.

Emolumintele anuali sunt: 350 fl. v. a. in bani;- 2 jugere pamentu aratoriu, cortelu liberu in stare frumósa cu gradina estravilana pentru legumi si dela inmormentari 30 cr.

Recurentii au se-si instrueze recursele conformu statutulu organicu adressande si trimitiende comitetulu parochialu in Pészák (Torontál) pana la terminulu alegerei si a se presentá in un'a dumineca séu serbatóre la S. Biserica din locu pentru aratarea desteritatei loru in cantare si tipicu, ér' dupa biserica spre a-si aratá desteritatea in metodulu pe propunere.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu: **Vincentiu Sierbanu**.

3-3.

Pentru vacant'a parochia *Surducu-micu*, protopopiatulu Fagetulu, se escrie concursu a III-a ora, cu terminu pana in 20 *Iuliu* st. v. 1878 candu se va tinea si alegerea.

Emolumintele sunt: una sesiune de pamentu aratoriu din 32 jugere, pentru biru 120 fl. v. a. si stola indatinata.

Competentii au se-si instrueze petitiiunile in sensulu statutulu organicu si dispositiuniloru consistoriale, si adresate comitetulu parochialu, — ale tramite Prea On. Dom: ppu *Atanasiu Joanovicu* in Fagetu.

Surducu-micu in 8. Iuniu 1878.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: *Atanasiu Joanovicu*, protopresbiteru.

3-3.

Concursu se escrie pentru ocuparea postului de invetiatorésa la nou infintiata scola confesionala de fete din comun'a *Sarcia-romana* (Torontál) inspectoratulu B.-Comlosiului, cu terminulu de alegere pe 13 *Augustu* a. c. vechiu.

Emolumintele anuali sunt: 300 fl. v. a. in bani si cartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritórele de a ocupá acestu postu sunt avisate a-si substerne recursele instruite conform statutulu organicu pana la diu'a alegerei. Domnului protopresbiteru *Vincentiu Sierbanu* in Bánát-Komlos (Torontál) adresate catra comitetulu parochialu, — si dupa posibilitate, — ase si infacisiá in faci'a loculu la diu'a alegerei.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu: *Vincentiu Sierbanu*.

2-3.

Pentru vacant'a parochia greco-orient. rom. in comuna *Vucova* protopres. Jebeliulu Cottulu Timisiulu se escrie concursu cu terminu pana in 15 *Augustu* st. v. 1878.

Emolumintele sunt: una sesiune comasata de 32 jug. pamentu bunu, biru dela 120 de case a 15 oche cu stol'a usuata, si cortelu liberu cu doua gradini intravilane a $\frac{1}{2}$ jugeru una.

Doritorii carii voiescu a competá pe acésta parochia au recursele loru ale instruí conformu dispositiuniloru stat. org. bis. si ale substerne Prea On. D. protop. *Alexandru Ioanovicu* in Jebeliu.

Vucova in 7 Iuliu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. tractualu.